

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, एगू. इको. एण्ड मार्केटिङ समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई निम्न अनुसार दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण (First Phase) : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णांक : २००

द्वितीय चरण (Second Phase) : अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णांक : २००

पत्र	विषय	खण्ड	पूर्णांक	उतीर्णांक	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अंक	समय	
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	५०	४०	विषयगत	छोटो उत्तर	१० प्रश्न x ५ अंक	१.३० घण्टा
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५०		विषयगत	लामो उत्तर	५ प्रश्न x १० अंक	१.३० घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		१००	४०	विषयगत	विश्लेषणात्मक समीक्षा	४ प्रश्न × १५ अंक	३ घण्टा
					विषयगत	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर	२ प्रश्न × २० अंक	

द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

द्रष्टव्य :

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ ।
- कृषि सेवा अन्तरगतका सबै समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथम पत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ । तर प्रथम पत्रको खण्ड (ख) र द्वितीय पत्र सेवा, समूह सम्बन्धी पाठ्यक्रम समूह/उपसमूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा कृषि सेवा अन्तरगतका समूह/उपसमूहको लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसै गरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिका हुनेछन ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुबै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरिका
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षा बाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तरवार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति : २०८१।०८।१३ गते देखि ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, एगु. इको. एण्ड मार्केटिङ समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम चरण (First Phase)

प्रथमपत्र : खण्ड (क)

प्रशासन र व्यवस्थापन : पूर्णांक – ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ नेपालको संविधान
- १.२ शासनका आधारभूत पक्षहरू
- १.३ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.४ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
- २.३ आर्थिक प्रशासन : बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- २.४ सार्वजनिक प्रशासन सुधारका प्रयासहरू

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
- ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
- ३.४ व्यवस्थापनका नवीन आयामहरू

४. विकासका आयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२ विकासमा जनसहभागिता
- ४.३ संघ र सुदूरपश्चिम प्रदेशको आवधिक योजना
- ४.४ दिगो विकास
- ४.५ संघीयता, विकेन्द्रीकरण
- ४.६ गरीबी निवारण
- ४.७ सुशासन
- ४.८ विकासमा निजी क्षेत्र तथा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.९ जनसंख्या र बसोबास
- ४.१० विपद् व्यवस्थापन

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानूनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनोट

- ६.१ नेपालका विविध जात / जाति / वर्ग / समुदायको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक तथा धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- ६.२ आदिवासी, जनजाति, मधेशी, थारु/रानाथारु, दलित, अपांग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू
- ६.३ सुदूरपश्चिम प्रदेशमा धार्मिक पर्यटन र प्रदेशको कला र संस्कृति

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, एगु. इको. एण्ड मार्केटिङ समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र : खण्ड (ख)

सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय : पूर्णांक – ५०

१. निजामती सेवा ऐन, २०४९ र नियमावली, २०५०
२. सुदूरपश्चिम प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९
३. सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सुदूरपश्चिम प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७८
४. सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७९ र नियमावली, २०८०
५. संघ तथा प्रदेशको चालु आवधिक योजनामा कृषि क्षेत्रको अवस्था र उपलब्धिहरु
६. कृषि विकासमा महिला सहभागिता
७. नेपालको खेती प्रणाली तथा उत्पादनका श्रोत साधनहरु
८. आर्थिक विकास र क्षेत्रीय सन्तुलनमा कृषि क्षेत्रको भूमिका
९. नेपालमा कृषि विकासका अवसर तथा चुनौतीहरु
१०. कृषि एवम् पर्यावरण र दिगो विकास बीच अन्तरसम्बन्ध
११. कृषि विकासका उद्देश्य कार्यनीतिको औचित्य र अन्तरसम्बन्ध
१२. कृषि बजारको अवधारण तथा बजार अनुसन्धान प्रणाली
१३. विश्व व्यापार संगठनको सन्दर्भमा नेपालको कृषि क्षेत्रको विकास सम्भाव्यता एवम् चुनौतीहरु
१४. विभिन्न क्षेत्रीय सहयोग तथा व्यापार संगठनमा नेपालको आवद्धता, व्यापारिक कारोबारको स्थिति र नेपालको भारत र चीनसँगको व्यापारिक स्थितिबारे जानकारी
१५. गरिबी निवारणमा कृषि क्षेत्रको महत्व
१६. कृषि विकास र वैदेशिक सहयोगको महत्व र चुनौती
१७. कृषि वस्तुको उत्पादनरोपरान्त प्रविधि सम्बन्धी जानकारी
१८. कृषि क्षेत्रको विकासका लागि वित्तीय लगानीका आयामहरु र औचित्य
१९. कृषि विकासमा संलग्न निकायहरु बीचको अन्तरसम्बन्ध तथा समन्वय
२०. कृषि विकासमा पकेट क्षेत्र र Projectization को अवधारणा र समिक्षा
२१. कृषिको व्यवसायिक नीति एवम् कार्यक्रम
२२. कृषि विकासका लागि तिनै तहकार सरकार र सरोकारवालाहरु बीचको समन्वय र सहकार्य
२३. कृषि विकासका लागि आयात प्रतिस्थापन तथा निर्यात प्रवर्धनका उपायहरु
२४. कृषि क्षेत्रमा अनुदान प्रणाली (अवधारणा, वर्तमान अवस्था, दिगोपना, समस्या र चुनौती)

ΩΩΩ

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, एगु. इको. एण्ड मार्केटिङ समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीयपत्र

सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय : पूर्णांक - १००

१. उत्पादन अर्थशास्त्र र फार्म व्यवस्थापन

- १.१ कृषि सामाग्रीको माग र आपूर्तीको प्रकृति र प्रक्रिया
- १.२ कृषि भू-उपयोगको तरीका र बाली प्रणाली
- १.३ नेपालमा कृषि सामाग्रीको प्रयोग तथा सिमान्त उत्पादकत्व
- १.४ कृषि विकासका नीति, उद्देश्य, कार्यनीतिको औचित्य र अन्तरसम्बन्ध
- १.५ नेपालका प्रमुख कृषि बालीको उत्पादन तथा उत्पादकत्व र प्रदेशको सन्दर्भ
- १.६ जलवायु परिवर्तनको उत्पादन प्रणालीमा असरहरु तथा Climate Financing को अवधारणा
- १.७ Economic analysis of effect of subsidy in farming system

२. योजना मानव संसाधन व्यवस्था

- २.१ कृषि क्षेत्रका उप क्षेत्रीय गुरु योजनाहरु
- २.२ हाल संचालनमा रहेका कृषि क्षेत्रका दीर्घकालीन कृषि योजना
- २.३ Project Formulation का तरिकाहरु
- २.४ कृषि विकासमा विद्यमान संगठनात्मक संरचना
- २.५ नेपालको कृषि विकासमा वैदेशिक लगानी

३. कृषि बजार र मूल्य

- ३.१ खाद्य सुरक्षा तथा रणनीति
- ३.२ कृषि बजार योग्य परिमाणमा असर पर्ने तत्वहरु
- ३.३ कृषि उपजको मूल्य निर्धारणका तरिकाहरु
- ३.४ कृषि बजार अनुसन्धान प्रणाली
- ३.५ कृषि उपजको बजार प्रणाली
- ३.६ कृषि बजार विकासका लागि सरकारको भूमिका तथा आर्थिक उदारिकरण
- ३.७ कृषि बजार व्यवस्थापन, बजारमुखी उत्पादन तथा कृषि बजारका विविध पक्षहरु
- ३.८ सहकारी बजारको अवधारणा
- ३.९ कृषि मूल्य नीति
- ३.१० नेपालको कृषि व्यापार सम्बन्धी द्विपक्षीय सन्धि, सम्झौता र नीतिहरु
- ३.११ उच्च मोल जाने कृषि वस्तुहरुको स्थिती र सम्भाव्यता
- ३.१२ बजारमुखी कृषि उत्पादन योजना, सुदूरपश्चिम प्रदेशको सन्दर्भमा खुला सिमाना तथा त्यसको कृषि उत्पादन तथा बजारीकरणमा प्रभाव
- ३.१३ कृषि बजार सूचना तथा बजार प्रसार
- ३.१४ कृषि उत्पादन र बजार व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्र एवम् महिलाको सहभागिता

४. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

- ४.१ आयोजना विश्लेषण
- ४.२ आयोजनाहरुको प्रभावकारीता मूल्याङ्कन गर्ने तरीकाहरु
- ४.३ खेतीको व्यासायिक योजना तयारी

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, एगृ. इको. एण्ड मार्केटिङ समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.४ कृषि विकास कार्यक्रमका उपलब्धी एवम् कमजोरीहरु
- ४.५ विद्यमान कृषि योजना तर्जुमा, अनुगमन, मूल्याङ्कन, पद्धतिको समीक्षा
- ४.६ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली

५. कृषि तथ्याङ्क

- ५.१ कृषि तथ्याङ्क संकलनको विद्यमान अवस्था तथा सुधारात्मक उपायहरु
- ५.२ कृषि तथ्याङ्क तथा कृषि योजना तर्जुमा र यसको उपयोग
- ५.३ Research method for social sciences
- ५.४ Technical writing and plagiarism

ΩΩΩ

द्वितीय चरण (Second Phase)

अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

ΩΩTHE ENDΩΩ